

Fogalomtár

A török kor Magyarországon

Hódoltság: Magyarország török fennhatóság alatti része a XVI-XVII. században. 1541-ben jött létre, amikor a törökök elfoglalták Budát, s az ország három részre szakadt. Legnagyobb kiterjedése idején a középkori Magyarország egész déli és középső része török hódoltság alatt volt.

szultán: az Oszmán Birodalom uralkodója.

janicsár: zsoldért harcoló török gyalogos katona. A janicsárok utánpótlása rabszolgákból és a gyermekadó (devsirme) révén a szüleiktől elszakított keresztény gyermekekből származott.

szpáhi: török könnyűlovas katona, aki a katonai szolgálatért nem öröklődő szolgálati birtokot kapott.

pasa: a Török Birodalomban egy nagyobb terület közigazgatási és katonai vezetője.

mezőváros: egy-egy földesúr uralma alá tartozó városok, melyek lakói mezőgazdasági munkákat végeztek.

vilajet: török közigazgatási egység, melynek élén a pasa állt.

szandzsák: kisebb területi-közigazgatási egység a Török Birodalomban. Élén a bég állt. Több szandzsák alkotott egy vilajetet.

topcsik: török tüzérek.

haradzs: a nem muszlim alattvalóktól szedett fejadó. Az adó biztosítása érdekében a törökök nem kényszerítik a muzulmán hitre való áttérést.

kádi: a vallási törvények és a szokásjog alapján ítélező török bíró.

unitárius vallás: a reformáció korában Erdélyben bevett és törvényes joggal felruházott négy vallás közül a negyedik. Alapelve: az Isten személy, és úgy személyére, mint lényére nézve oszthatatlan egység; tehát nem hisznek a Szentháromságban.

Bocskai felkelés: Bocskai István magyar főúr, majd erdélyi fejedelem (1604/1605–1606) vezette az első Habsburg-ellenes felkelést. 1606-ban békét kötött a Habsburgokkal, melyben elismerték Erdély függetlenségét és szabad vallásgyakorlást biztosítottak a magyar katonáknak.

hajdú: a XVI. században marhahajcsár, később gyalogos katona. A XVII. században Bocskai erdélyi fejedelem gyalogosai. Hajdúi a katonai szolgálat fejében telket, adómentességet és falvaiknak önkormányzatot kaptak (a mai Hajdú-Bihar megyében).

nádor: a király után a legfontosabb világi méltóság. Bírói és katonai feladatai országosak voltak.

Szent Liga: a törökök kiűzésére 1684-ben létrejött európai szövetség, melyet XI. Ince pápa szervezett. A szövetség tagjai a Habsburg Birodalom, a Pápai Állam, Velence, Lengyelország és Oroszország. A pápa közbenjárására XIV. Lajos francia király semlegességet vállalt.

kuruc: a XVII. század második felétől a Habsburgokkal szemben álló bujdosók. Szökött jobbágyok és elszegényedett kisnemesek alkották tömegeiket. Ők adták Thököly és Rákóczi katonáinak zömét.

labanc: a 16-17. század fordulóján Magyarországon a Habsburg-hatalom mellett harcoló katona, császárpárti magyar.

Fogalomtár

A török kor Magyarországon

Hódoltság: Magyarország török fennhatóság alatti része a XVI-XVII. században. 1541-ben jött létre, amikor a törökök elfoglalták Budát, s az ország három részre szakadt. Legnagyobb kiterjedése idején a középkori Magyarország egész déli és középső része török hódoltság alatt volt.

szultán: az Oszmán Birodalom uralkodója.

janicsár: zsoldért harcoló török gyalogos katona. A janicsárok utánpótlása rabszolgákból és a gyermekadó (devsirme) révén a szüleiktől elszakított keresztény gyermekekből származott.

szpáhi: török könnyűlovas katona, aki a katonai szolgálatért nem öröklődő szolgálati birtokot kapott.

pasa: a Török Birodalomban egy nagyobb terület közigazgatási és katonai vezetője.

mezőváros: egy-egy földesúr uralma alá tartozó városok, melyek lakói mezőgazdasági munkákat végeztek.

vilajet: török közigazgatási egység, melynek élén a pasa állt.

szandzsák: kisebb területi-közigazgatási egység a Török Birodalomban. Élén a bég állt. Több szandzsák alkotott egy vilajetet.

topcsik: török tüzérek.

haradzs: a nem muszlim alattvalóktól szedett fejadó. Az adó biztosítása érdekében a törökök nem kényszerítik a muzulmán hitre való áttérést.

kádi: a vallási törvények és a szokásjog alapján ítélező török bíró.

unitárius vallás: a reformáció korában Erdélyben bevett és törvényes joggal felruházott négy vallás közül a negyedik. Alapelve: az Isten személy, és úgy személyére, mint lényére nézve oszthatatlan egység; tehát nem hisznek a Szentháromságban.

Bocskai felkelés: Bocskai István magyar főúr, majd erdélyi fejedelem (1604/1605–1606) vezette az első Habsburg-ellenes felkelést. 1606-ban békét kötött a Habsburgokkal, melyben elismerték Erdély függetlenségét és szabad vallásgyakorlást biztosítottak a magyar katonáknak.

hajdú: a XVI. században marhahajcsár, később gyalogos katona. A XVII. században Bocskai erdélyi fejedelem gyalogosai. Hajdúi a katonai szolgálat fejében telket, adómentességet és falvaiknak önkormányzatot kaptak (a mai Hajdú-Bihar megyében).

nádor: a király után a legfontosabb világi méltóság. Bírói és katonai feladatai országosak voltak.

Szent Liga: a törökök kiűzésére 1684-ben létrejött európai szövetség, melyet XI. Ince pápa szervezett. A szövetség tagjai a Habsburg Birodalom, a Pápai Állam, Velence, Lengyelország és Oroszország. A pápa közbenjárására XIV. Lajos francia király semlegességet vállalt.

kuruc: a XVII. század második felétől a Habsburgokkal szemben álló bujdosók. Szökött jobbágyok és elszegényedett kisnemesek alkották tömegeiket. Ők adták Thököly és Rákóczi katonáinak zömét.

labanc: a 16-17. század fordulóján Magyarországon a Habsburg-hatalom mellett harcoló katona, császárpárti magyar.

Fogalomtár

A török kor Magyarországon

Hódoltság: Magyarország török fennhatóság alatti része a XVI-XVII. században. 1541-ben jött létre, amikor a törökök elfoglalták Budát, s az ország három részre szakadt. Legnagyobb kiterjedése idején a középkori Magyarország egész déli és középső része török hódoltság alatt volt.

szultán: az Oszmán Birodalom uralkodója.

janicsár: zsoldért harcoló török gyalogos katona. A janicsárok utánpótlása rabszolgákból és a gyermekadó (devsirme) révén a szüleiktől elszakított keresztény gyermekekből származott.

szpáhi: török könnyűlovas katona, aki a katonai szolgálatért nem öröklődő szolgálati birtokot kapott.

hajdú: A XVI. században marhahajcsár, később gyalogos katona. A XVII. században Bocskai erdélyi fejedelem gyalogosai. Hajdúi a katonai szolgálat fejében telket, adómentességet és falvaiknak önkormányzatot kaptak (a mai Hajdú-Bihar megyében).

kuruc: A XVII. század második felétől a Habsburgokkal szemben álló bujdosók. Szökött jobbágyok és elszegényedett kisnemesek alkották tömegeiket. Ők adták Thököly és Rákóczi katonáinak zömét.

labanc: a 16-17. század fordulóján Magyarországon a Habsburg-hatalom mellett harcoló katona, császárpárti magyar.

Fogalomtár

A török kor Magyarországon

Hódoltság: Magyarország török fennhatóság alatti része a XVI-XVII. században. 1541-ben jött létre, amikor a törökök elfoglalták Budát, s az ország három részre szakadt. Legnagyobb kiterjedése idején a középkori Magyarország egész déli és középső része török hódoltság alatt volt.

szultán: az Oszmán Birodalom uralkodója.

janicsár: zsoldért harcoló török gyalogos katona. A janicsárok utánpótlása rabszolgákból és a gyermekadó (devsirme) révén a szüleiktől elszakított keresztény gyermekekből származott.

szpáhi: török könnyűlovassági katona, aki a katonai szolgálatért nem öröklődő szolgálati birtokot kapott.

pasa: a Török Birodalomban egy nagyobb terület közigazgatási és katonai vezetője.

vilajet: török közigazgatási egység, melynek élén a pasa állt.

szandzsák: kisebb területi-közigazgatási egység a Török Birodalomban. Élén a bég állt. Több szandzsák alkotott egy vilajetet.

topcsik: török tüzérek.

unitárius vallás: a reformáció korában Erdélyben bevett és törvényes joggal felruházott négy vallás közül a negyedik. Alapelve: az Isten személy, és úgy személyére, mint lényére nézve oszthatatlan egység; tehát nem hisznek a Szentháromságban.

Bocskai felkelés: Bocskai István magyar főúr, majd erdélyi fejedelem (1604/1605–1606) vezette az első Habsburg-ellenes felkelést. 1606-ban békét kötött a Habsburgokkal, melyben elismerték Erdély függetlenségét és szabad vallásgyakorlást biztosítottak a magyar katonáknak.

hajdú: A XVI. században marhahajcsár, később gyalogos katona. A XVII. században Bocskai erdélyi fejedelem gyalogosai. Hajdúi a katonai szolgálat fejében telket, adómentességet és falvaiknak önkormányzatot kaptak (a mai Hajdú-Bihar megyében).

nádor: A király után a legfontosabb világi méltóság. Bírói és katonai feladatai országosak voltak.

Szent Liga: A törökök kiűzésére létrejött európai szövetség, melyet XI. Ince pápa szervezett. A szövetség tagjai a Habsburg Birodalom, a Pápai Állam, Velence, Lengyelország és Oroszország. A pápa közbenjárására XIV. Lajos francia király semlegességet vállalt.

kuruc: A XVII. század második felétől a Habsburgokkal szemben álló bujdosók. Szökött jobbágyság és elszegényedett kisnemesek alkották tömegeiket. Ők adták Thököly és Rákóczi katonáinak zömét.

labanc: a 16-17. század fordulóján Magyarországon a Habsburg-hatalom mellett harcoló katona, császárpárti magyar.